

LETTRE XIII^{*)}.

SOMMAIRE. Plainte contre les infirmités croissantes de l'âge. — Remerciements de l'envoi de l'Artillerie de Robins et de la Théorie du mouvement des planètes et des comètes. — Expectation contre les Anglais à l'occasion de la lecture du premier de ces ouvrages et surtout du problème ballistique. — Traité des Isopérimètres d'Euler et Commerce littéraire entre Leibnitz et J. B.

Viro Incomparabili LEONHARDO EULERO, Mathematicorum Principi S. P. D. JOH. BERNOULLI.

Deberem nunc etiam ex nostris mathematicis Tecum conversari, sed vix credideris si Tibi dico quam turmatim me obruant senectutis incommoda, quae et animi et corporis vires mirum quantum obtundunt; memoria namque tam labilis est ut vix revocare possim quae paulo ante cogitaveram, attentio item tam molesta fit mihi, ut malim non incipere meditationes quam easdem continuare non posse; praeterea

*) C'est la seule lettre, écrite d'une main étrangère, revue et corrigée cependant par l'auteur.

acies oculorum hebescit, membra corporis aegre peragunt functiones suas, tremor manuum vix mihi permittit calamum dirigere, et quod omnium est pessimum, tussis perpetua et pectoris oppressio me tantum non enecat, usque adeo scilicet respirationem reddit difficilem. At vero patientia vincit omnia.

Accepi nuper ex liberalitate Tua binos tractatus, unum scilicet qui agit de tormentis bellicis, et de viribus pulveris pyrii, alterum autem qui continet theoriam motuum Planetarum et Cometarum, pro quo duplici munere debitas Tibi gratias ago. Priorem horum librorum jam fere totum perlegi, ita tamen ut calculorum Tuorum bonitatem supposuerim, non vero per me calculando examinaverim, quia plerique nimis perplexi videbantur, quos adeo ob adversae valetudinis statum in me suscipere non audebam. Putasne autem Robinsium, utpote Anglum, posse intelligere annotationes Tuas germanice scriptas contra ipsius tractatum hac de re editum? Miror Tuam lenitatem et urbanitatem erga Robinsium, qui tamen de Te, de me et de omnibus non-Anglis scoptice loquitur, Te nimirum vocat, ut audio, *machinam mathematicam*, quasi non aliter ageres quam solet machina vi saecomatis coacta. Me vero scurriliter admodum perstrinxit, cum vires vivas adstruxissem in dissertatione mea gallica *Sur le mouvement*. Gratias vero ago, Vir Clariss., pro honorificis elogiis quibus me in hoc Tuo opere aliquoties cumulare voluisti. Quod interim attinet ad problema illud de invenienda curva, quam describit corpus grave projectum in medio resistente in duplicata ratione velocitatis, quod problema a Keillio mihi propositum fuerat, quamvis nec ab ipso Keillio nec ab alio quocunque Anglo, imo ne a magno quidem Newtono solvi potuerit: Erras autem quando pag. 64

solutori mihi hujus problematis in ampliori sensu sumti adjungis praeter Hermannum etiam Taylorum, a quo certe nullam usque invenies solutionem, imo ne umbram quidem solutionis alicujus; Ut dicam quod res est, credo hujus Tui erroris originem a me ipso esse profectam; ecce quomodo! Cum vellem Keillio provocanti vices reddere, responderam sine mora me compotem esse factum solutionis sui problematis, sed aequum esse ut antequam exhibeam in publicum meam solutionem, ipse quoque deponat suam solutionem ad manus Monmortii, cui ego meam etiam submiseram; aut si solvere non possit, ut impotentiam suam publice confiteatur: ad haec siluit Keillius, magis mutus quam piscis, nisi quod dixerit, non agi inter nos, uter nostrum possit melius problemata solvere; cur ergo per viam problematum me prius tentare voluit, si ad talionem se non teneri credidit? Non diu post illum prodiit in scenam Taylorus, amicus familiaris Monmortii, cui per litteras persuadere volebat se invenisse aliquam solutionem sub hoc characterum involuero:

$$(r^4 - 1 + 4nr^2 + 4ur^2)$$

tectam, vid. tom. II. pag. 399 Opuscul. meorum. Ego tum temporis genium fastuosum et impudentissimum Taylori nondum cognoscens, credidi bona fide illum et ex animi sententia locutum fuisse quasi sub illa characterum expressione $(r^4 - 1 + \dots)$ latitaret aliqua problematis solutio, quam esset publice expositurus, statim ac mea in lucem prodisset; interim prodiit mea, sed nihil in hunc usque diem ab illo vidimus pro explicatione inepti sui involucri. Quo agendi modo facile patet, Thrasonem nostrum hoc suo fuco id tantum intendisse, ut aliquandiu nobis persuaderet se solum ex Britannica gente extitisse, qui resolvere potuerit nodum hunc Gordium, tametsi magno quoque Newtono insupera-

nti
rte
em
ui
o!
m
e-
m
ad
si
r:
id
o-
is
n
is
se

bilem, id quod postea impotenti Taylora non sine sale fuit exprobratum, vid. Opusculorum meorum tom. II. pag. 498, ubi incipiunt verba *lepidum est te videre triumphantem* etc. Ante aliquod tempus bibliopola Bousquetus tradidit jussu Tuo, uti dixit, duobus meis filiis exemplar unum utrique libri Tui de Isoperimetris, rogatus vero annon fortassis alterutrum horum duorum exemplarium mihi potius, quam filio meo juniori, cum quo non adeo familiariter uteris, fuerit destinatum, respondit hanc fuisse voluntatem Tuam quam executus sit, Tuum est decidere, utrum Bousquetus mentem Tuam recte perceperit; Da quaeso veniam curiositati meae, ut si forte me fuisse dixeris, cui haec donatio fuisset tradenda, ego vicissim gratias agere possim. Prodiit hoc anno Commercium philosophicum et mathematicum in duobus tomis in 4°, quod mihi olim cum Leibnitio usque ad ejus mortem intercesserat. Nescio an aliquid Tua lectione dignum ibi sis reperturus; mittam tamen Tibi exemplar, si qua mittendi occasio sese obtulerit, id quod forsitan fieri poterit per bibliopolam aliquam, qui ad nundinas paschales Lipsienses profecturus est, nisi forsitan Tu mihi aliam promptiorem occasionem indicaveris. Vale et fave. Dabam Basileae d. 23. Sept. 1745.

a
-
-
e
t

